

مشکلات کتب درسی محصلین

پوهنتون های افغانستان

د آلمان غږ رادیو سره د داکتر یحیی وردک مرکه، بن ښار، سپتمبر ۲۰۱۳

<http://dw.de/p/19eHD>

در برنامه امروز گزارش های از ولایات هرات و خوست در مورد مشکلات محصلین در افغانستان در زمینه دست رسی به کتب و مواد درسی داریم. و در همین رابطه با آقای داکتر یحیی وردک مشاور و متخصص اداری وزارت تحصیلات عالی افغانستان و رئیس موسسه افغانیک را در استدیو با خود داریم و به سوالات شما شنوندگان عزیز در همین رابطه پاسخ خواهند گفت:

- سلام خدمت شما آقای وردک و خوش آمدید.

- وعلیکم السلام من هم سلام های خود را از بن به شنوندگان عزیز در افغانستان و در هر جای دنیا که هستند میگویم.

- وردک صاحب زمونږ خپرونی ته ښه راغلاست

- مننه

سوال: وردک صاحب که په لومړی سرکی دا راته ووايست چی تاسی د درسی موادو او کتابونو په برخه کی د محصلینو دغه ډول مشکلات څه ډول ارزیابی کوی؟

ځواب: دری کاله مخکی کله چی زه د افغانستان ځینو پوهنتونونو ته تللی ووم، هلته ما محصلین ولیدل چی شل دیرش کلن پخوانی لکچرنوتونه او چپترونه په خپل لاس لیکل شوي درسی مواد په خپله فوتو کاپی کوي او د هغو څخه منحیث درسي مواد استفاده کوي. دغه حالت زه ډیر خپه کړم حتی چی ما وژړل. نو بیا ما تصمیم ونيوو، چی زه به د درسی موادو په برخه کی کار کوم او د هغی راهیسی زه د افغانستان د لوړو زده کړو په وزارت کی کار کوم او تر اوسه پوری مو ۱۱۶ طبی درسی کتابونه چاپ کړی دي او د افغانستان ټولو طبی پوهنځیو ته مو ورسول.

سوال: بلی آقای وردک شما گفتید که کتاب های چاپ شده، آیا این کتابها تألیف و یا ترجمه شده و به چه تعداد بوده اگر درین رابطه روشنی باندازید؟

ځواب: بلی کتابهای که ما تا حال چاپ کردیم هم تألیف هست و هم ترجمه. اکثریت این کتابها در حدود ۹۰٪ از طرف استادان پوهنتون های مختلف افغانستان مثلاً ننگرهار، خوست، کابل، هرات و بلخ تألیف شده اند، که این استادان بیست الی سی سال تجربه کاری دارند. اینها در طول همین کار خود کتابها و مواد درسی را جمع آوری نموده و تألیف کرده و بعدا برای ما میسپارند و ما اینها را در چاپخانه های کابل برده و چاپ میکنیم. و بعد از آن به تمام پوهنتونهای افغانستان که اکثریت پوهنخی طب دارند روان میکنیم. تیراژ این کتابها هزار الی دو هزار جلد میباشد و هر کتاب دارای یک سی دی بوده که تمام محتوای کتاب بالای سی دی بوده و تمام کتابها را از یک صفحه انترنیتی که بنام www.ecampus-afghanistan.org میشود که در تمام افغانستان و در تمام دنیا داوولود شود.

- گرانو اوریدونکو څومیاشتی مخکی د لوړو زده کړو وزارت اعلان وکړ چی د هیواد ټولو پوهنتونونو ته یی یو نوي نصاب برابر کړی دی، او

د کال په پیل لمړۍ سمستر کې به یې تدریس کړی. په دغه نصاب کې د طب پوهنځی لپاره هم ځینی کتابونو شامل وو چی د نورو نړیوالو ژبو څخه ورته ژباړل شوی. خو د هیواد په سویل ختیځ کې د خوست شیخ زاید پوهنتون د طب پوهنځی محصلین اوس هم د یو شمیر مسلکی کتابونو په برخه کې ستونزی لری. دا چی دا څه ډول ستونزی دی، د فریدالله ظاهر په رپوت کی اورو ته غور شو.

- د دغه پوهنځی یو شمیر محصلینو آلمان غبراديو ته وویل چی پوهنځی ته یی یو تعداد کتابونه له کابله را رسیدلی. خو دوی ته له څو پرته نور ندی ور کړل شوی او په کتابتون کی ساتل کیږی. دغه محصلین وایی، لاهم د طب پوهنځی د مسلکی کتابونو له کمبود سره مخ دی او اړ دی چی یا له چپترو استفاده وکړی او یا هم د ښار له شخصی کتاب پلورنځیو په پیسو کتابونه را ونیسی.

محصل - محمد اسلام د شیخ زاهد پوهنتون د طب پوهنځی د دوهم کال محصل یم. محصلین د یو شمیر ستونزو د کتابونو په برخه مخامخ دی د مثال په ډول د مایکروبیولوژی څخه باید شروع کړم، دلته په کتاب خانه کی داسی یو کتاب شتون نلری چی هغه د مایکروبیولوژی څخه نمایندگی وکړی چی محصلین ور څخه استفاده وکړی نو هغه کتابونه مونږ چی دی که نه، استاد چپتر را کوی همدغه چپتر چی دی مونږ همغه وایو.

د فزیولوژی په برخه کی هم مور د کابل پوهنتون استاد یو کتاب لیکلی دی دلته په کتابخانه کی هغه نشته مور یی د بازار څخه په پیسو رانیولی دی.

- د شیخ زاید پوهنتون د طب پوهنځی د دریم صنف یو شمیر محصلین بیا شکایت کوی کوم کتابونه چی د اړوندو وزارت له لوری ور ته رالیږل شوی دی، استادانو دهغه د تدریس پر ځای چپتر جوړ کړی دی چی له کتابونو یوازی د آزادی مطالعی په توگه گتې اخلی او د کتاب موضوع د استادانو له تدریس سره ډیره توپیر لری.

- د کوم استاد چی مور ته درس وایی هغه او دغه کتاب داسمون نه راسره خوری یعنی دا چی استاد مور ته هیڅ کتاب نه وایی هغه په خپله کتاب جوړ کړی، لس کلنی چپتر یا پنځه کلنی چپتر ټولو مضامینو کی هم داسی دی.

په یو مضمون کی نه دوه کی نه دی همغه پخوانی چپتر چی استادانو کوم لیکلی دی هغه چپتر تدریس کیږی هو بلکل دا کوم چی وزارت وایی چی مور کتابونه را استولی دی او دا کتابونه د همغه درس سره هیڅ سمون نه خوری.

- د خوست د طب محصلین په عین حال کی له لوړو زده کړو وزارت نه غواړی چی په ځینو برخو کی انگلیسی کتابونه هم ورته راولیږی ځکه په وینا یی هغه علمی موضوعات چی په یادو کتابونو کی شته په پښتو او دری کتابونو کی نشی موندلی. خو په ورته وخت کی د طب

پوهنځی رییس جهان شاه تنی له دی امله له آلمان غبر رادیو سره له خبرو کولو ډډه وکړه چی په وینا یی وزارت ته یی په بیا، بیا د کتابونو او د پوهنځی د اړوندو ستونزو رسمی مکتوبونه رالیږلی دی. خو تر اوسه هیڅ غور پری ندی شوی، په هم دی حال کی مور وغوښتل چی د یاد ستونزو په اړه د خوست د شیخ زاهد پوهنتون له رییس پوهندوی محمد رسول باوری سره مو خبری وکړ، خو هغی ته په رسپشن کی نږدی یو ساعت انتظار شو خو دمر کی لپاره یی وخت را نکړو، شیخ زاهد پوهنتون ۱۵ پوهنځی لری او کبو ۷۵۰۰ محصلین په کی زده کړه کوی چه دا د هیواد د بیلو بیلو سیمو ځوانان دی او نژدی ۹۰ تنه انجونی هم د یاد پوهنتون په بیلو بیلو پوهنځیو کی په زده کړو بوختی دی.

سوال: بلی وردک صاحب! د خوست رپوت مو واوریدی تاسی په دی هکله څه وایاست؟

ځواب: لمړی خو دا باید ووايم چی د مایکروبیولوژی مضمون چی مور دری کتابونه د پوهاند دوکتور عبیدالله عبید چی اوس بر حاله زموږ د وزارت وزیر دی چاپ شوی دی، په ۲۰۰۰ ټوکو کی او دا مو ټولو پوهنتونونه ته لیږلی دی چی پرازیتولوژی ده، مایکروبیولوژی عمومی او

مایکروبیولوژی خصوصی ده. همداشان عمومی مایکروبیولوژی د شاخص چاپ کړی ده، بله مایکروبیولوژی د پوهاند محمد جمعه حنیف چاپ کړی ده، اساسات پرازیتولوژی د یوسف مبارک او پرازیتولوژی د داکتر صابر چی په یو مضمون کی مور دومره کتابونه چاپ کړی دی او دا مو تقسیم کړی دی. داسی چل دی چی په افغانستان کی ۶ تر ۷ زره د طب محصلین مور لرو، مور متأسفانه نشو کولای چی هر محصل ته یو کتاب ور کړو. دا داسی کیږی چی مور زیاده تره کتابونه، کتابخانو ته ور کوو. بیا محصل باید د سمستر په پیل کی کتاب، د کتاب خانی نه واخلی بیا امتحان چی یی ور کړ، کتاب بیرته کتابخانی ته ور کړی، دا یوه مسله. دوهمه مسله دغه ده، چی ښه ده چی دا خپله تصدیق وکړ چی کتابونه رسیدلی دی، خو دا چی د دوی استادان د دغه کتابونو پر عوض پخوانی چپترنوتونه استفاده کوی دا باید دوی خپله اداری ته وویای او د همدغه استادان او مسوولین یی یعنی رییس د پوهنځی او رییس د پوهنتون باید دغه استادان دی ته وهڅوی، چی د نویو درسی موادو او ستندرد موادو څخه استفاده وکړی.

- بلی آقای وردک یک از شنوندگان از ولایت بلخ در همین رابطه سوال را مطرح کرده اند:

- بسم الله الرحمن الرحيم یکی از محصلین دانشگاه بلخ هستم، من از مهمان برنامه سوال دارم که آیا منابع درسی ای که از خارج به زبان های ملی ما ترجمه میکنند، آیا وزارت تحصیلات عالی بالای اینها نظارت دارند و یا خیر؟

ج- بلی من برای شما باید عرض بدارم که تنها یک قسمت کمی از این کتابها ترجمه شده مثلاً یک کتاب است که راهنمای اساسی انستیزی برای کشور های رو به انکشاف، این کتاب را طوری چاپ کرده ایم که یکطرف ان انگلیسی است و همان تکست اصلی اوريجنل ان طرف دست چپ ان دری است. اکثریت کتابهای را که ما چاپ کردیم و به دسترس شاگردان افغانستان قرار دادیم انها نوشته و تألیف همین استادان پوهنځی طب افغانستان هستند. هر کتاب تصدیق میشود از طرف آمر دیپارتمنت مربوط، رئیس پوهنځی مربوط و رئیس پوهنتون مربوط. آنها تصدیق میکنند، که این کتاب درست نوشته شده است و این کتاب قابل استفاده محصلین است و به درد محصل میخورد، بعد از آن ما اقدام به چاپ و توزیع آن میکنیم.

- بلی تشکر داکتر صاحب تاسی د کتابونو ژباړی ته اشاره وکړه، خوبیا هم ځینی محصلین د ژباړی په ځینی برخو کی مشکلات لری لکه دغه خور چی مور ته وایی:

- زه د داکتر صاحب نه دا پوښتنه کوم چی دا کتابونه چی دوی ترجمه کړی دی، د دینه محصلین په پوره توگه استفاده نشی کولی. یعنی مطلب می داسی دی چی یو دوه دری جملی ویلو نه وروسته داسی یوه نقطه پکی راځی چی محصل پکی بند پاتی کیږی، بیا مجبور دی چی هغوی انگلیسی تکست بوکونو ته مراجعه وکړی خپل مشکل حلوینه او یا د انترنیت له لاری موضوع گوگل ته واچوی او هغه ځای نه سرچ وکړی او موضوع ځان ته پیدا کړی، په دی اړه داکتر صاحب څه نظر لری؟

ځواب: د دوی دغه تشویش دهغه کتابونو په هکله پرځای دی چی یا په خارج کی یا په داخل د افغانستان کی یو په یو د خارجي منابعو نه ترجمانان یی ترجمه کوی، چی هغه ده مسلکی ترمینالوژی باندی نه پوهیږی. په داسی مواردو کی دغه مشکل شته دی، چی دا باید حل شی. زموږ کتابونه دغه مشکل نلری. زموږ حتی دری کتابونه مکمل په انگلیسی ژبه کی دی او یو کتاب مو داسی دی چی یوی خواته یی هغه اصلی متن په انگلیسی دی او بلی خواته یی دری متن دی، چی په دی کی دغه مشکل نشته.

- **بلی آقای وردک شماری از محصلین دانشگاه هرات مگویند، تاکنون هیچ نوع کتابی به زبان های دری و پشتواز طرف وزارت تحصیلات عالی در دسترس آنها قرار نگرفته است. در همین رابطه همکار ما هوشنگ هاشمی از ولایت هرات گزارشی دارند که باهم می‌شنویم:**
- شماری از دانش جویان در دانشگاه هرات از عدم موجودیت کتاب های مسلکی به حد کافی شکایت دارند و میگویند که مسئولان به این مشکل توجه جدی ندارند. نظیر احمد دانشجوی سال سوم دانشکده انجینیری دانشگاه هرات میگوید:
- به دری و پشتو بسیار کتاب کم است و به فارسی ایرانی است. کتابهای که به درد بخور باشد خیلی کم است. بعضی لغت های دارند که ما به آنها آشنایی نداریم و دیگر بیشتر به زبان انگلیسی است کتاب های مسلکی خیلی است ولی آنقدر که بتوانیم استفاده نماییم نیست و یا از هر کتابی اگر یک و یا دو دانه باشد، مثلاً بعضی کتابهای بخش لابراتوار هستند شاید یک و یا دو دانه در تمام فاکولته باشد اما به دسترس استادان و شاگردان نیست. خیلی بچه ها است از اطراف که بیچاره ها پول ندارند و این جا که می‌آیند خرچ و مصرف اطاق را حساب نموده و کتاب خریدن برای آنها مشکل میشود.
- این در حالیست که در شماری از دانشکده های دانشگاه هرات عدم توجه به کتابخانه ها مشکلاتی را برای دانشجویان بوجود آورده است.
- پرویز هاضم محصل دانشکده کمپیوتر ساینس دانشگاه هرات میگوید:
- کتابهای را داخل کتابخانه گذاشته ولی متأسفانه ما کتابداری را نداریم، کسی که مسول کتابخانه است ما نداریم. خوب این تچه ریاست پوهنتون ما همینطور است. فرهاد نیکزاد محصل پوهنخی طب میگوید:
- محدودیت کتابهای مسلکی بر مشکلات محصلان چند برابر افزوده است.
- تعداد کتابها کمتر از چیزی است که برای تمام محصلین برسد. شاید ده دانه تکستبوک ما از یک مضمون داشته باشیم و طبعاً برای بیشتر از ده نفر کفایت نمیکند و مجبوریم که یک کتاب از آن گرفته و آنرا کاپی نماییم و آنرا انتشار کنیم چون به هر صنف حدوداً صد نفر و یا هشتاد محصل در یک صنف است.
- نذیر احمد سکندری معاون دانشگاه هرات مشکل محدودیت کتاب درین دانشگاه را رد کرده و او میگوید در سال جاری بیش از بیست هزار جلد کتاب، بیش از پنجمصد عنوان درین دانشگاه جذب شده است.
- ما نمیتوانیم که کتاب را ببریم به محصلین بدهیم که باخود داشته باشند. اکثراً محصلین در قسمت حفظ کتاب کوشا نیستند. کتابها از لحاظ مسایل نگهداری به مشکل مواجه اند اما کتابها همه به کتابخانه های اختصاصی که ما در هر پوهنخی داریم و کتاب خانه عمومی پوهنتون هر وقت که خواسته باشید در آنجا کتابدار های ما هستند که از آنها استفاده کنند.
- مسئولان دانشگاه هرات میگویند کشورهای مختلف به ویژه امریکا و آلمان در قسمت تهیه کتاب های مسلکی در طی ده سال اخیر کمک های زیادی را نموده اند.
- **بلی آقای وردک شما گزارش را شنیدید آیا کدام پروگرام مبنی بر خریداری کتاب برای کتابخانه های پوهنتون داشته اید و یا در آینده دارید؟**

جواب: اول باید بگویم که محصلین عزیز راست میگویند واقعاً افغانستان و پوهنتون های افغانستان اشد ضرورت به کتابهای به زبان دری و پشتو دارند که چون متأسفانه اکثریت محصلین ما به زبانهای خارجی و انگلیسی نمی دانند و کتابهای انگلیسی هم وجود ندارد و

یا اگر وجود دارد خیلی قیمت هستند، به این خاطر باید در پهلوی پروگرام کتابهای طبی، که ما از سه سال به اینطرف بلایش کار کردیم و یک تعداد چاپ شده و در دسترس محصلین قرار دارد، باید در تمام بخش های غیر طبی مثلاً علوم اجتماعی، تاریخ، ادبیات، علوم طبی، ساینس و در تمام رشته که تدریس میشوند در افغانستان باید یک کتاب درسی به زبان دری و پشتو وجود داشته باشد. خوشبختانه در بخش معارف، وزارت معارف از چندین سال به اینطرف یک پروگرام وسیعی چاپ کتب درسی را از صنف اول الی صنف دوازده در تمام مضامین شروع کرده بود و در همین چند سال اخیر کتابها به تمام مکتب های افغانستان توزیع شده و حتی کتاب رهنمای معلم هم در این اواخر چاپ و به دسترس معلمین قرار دارد. همین طور ما باید برای تمام پوهنتون های افغانستان یک پروگرام ملی کتاب های درسی را در تمام رشته ها داشته باشیم، مثلیکه محصلین گفتند، نظر من هم اینطور است. در کیفیت تدریس رول عمده را استاد و کتاب درسی دارد. جایکه کتاب درسی وجود نداشته باشد، در آنجا محصل بیچاره نمیتواند درس را خوب یاد بگیرد و درس را که خوب یاد نگرفت، یک داکتر خوب بوجود نمیآید و داکتر خوب که نداشتیم، پس مریض های ما تداوی نمی شود و باید به خارج بروند.

- بیا هم د اوریدونکو پیامونوته ورشو او وبه اورو چی زموړ دغه اوریدونکی څه وایی:

- بسم الله الرحمن الرحيم. زما نوم محمد خالد د ننگرهار اوسیدونکی یم د داکتر صاحب څخه زما پوښته دا ده چی د دغو محصلینو لپاره په پوهنتونونو کی کوم کتابونه ژباړی کیږی، کنه دی لږی باید چی د تر ډیره وغځول شی. خو موړ لپاره مهمه دا ده چی موړ لپاره همغه مسلکی کتابونه یعنی د طب پوهنځی لپاره چی کوم کتابونه اړین او ضروری دی باید هم هغه ورته وژباړل شی. دا مهمه نه ده چی دوی چی دی د جلدونو شمیر ته په دوه زره او دری زره پوری رسوی. کنه یو کتاب دی وژباړی خو په صحیح طریقه سره، تر څو چی محصلینو په ښه توگه باندی ورنه استفاده وکړی.

ځواب: زموړ دغه محصل رښتیا وایی. باید همدغه لږی وغځول شی، یعنی پراختیا پیدا کړی. یعنی په هغو برخو کی چی کتابونه تر اوسه ندی ترجمه شوی، نه دی چاپ شوی باید چاپ شی. او دوی بله مسله د کیفیت هم مهمه ده. باید او باید ښه کتاب وژباړل شی، ښه کتاب چاپ شی او کیفیت ته یی توجه وشی، پوره ورسره موافق یم.

- بلی آقای وردک، مصارف کتابهای که شما چاپ کرده اید چقدر شده وکی تمویل کرده من فکر میکنم موسسه همکاری های اکادمیک

آلمان DAAD با شما همکار بوده اند؟

جواب: در مورد چاپش در قدم اول دی آه آه دی یا جرمن اکادمیک اکسچنج سرویس با ما همکاری کرده اند، که اکثریت کتاب ها با مصارف همین مؤسسه چاپ شده است. درین اواخر خصوصاً در دو سال اخیر یک مؤسسه دیگر به نام (کندر هلف - افغانستان)، که رئیس آن داکتر ایروس است، آنها در بخش چاپ کتب درسی برای ننگرهار، چون آنها پروژه های تعلیمی ای دارند با ما همکاری کرده اند. درین جا باید بگویم که مصارف فی کتاب تقریباً دو الی سه اورو هست، این فقط مصارف چاپ کتاب است. ما برای حق التألیف این کتابها و یا حق الترجمة این کتابها حتی یک افغانی هم به استادان و به مؤلفین نداده ایم، به خاطر اینکه آنها معاش میگیرند. برای تدریس و تهیه مواد درسی فعلاً یکصدو شانزده کتاب طبی را چاپ و تقسیم کرده ایم. و درین اواخر اولین کتاب غیر طبی بنام ریاضیات چاپ شد، از پوهنتون خوست. کوشش ما همین است که در بخش چاپ کتب غیر طبی هم اگر امکانات پیدا شود که ما چاپ کنیم. طوریکه شما شنیدید از محصلین عزیز ما که ایشان اشد ضرورت دارند که در بخش های غیر طبی هم کتاب چاپ شود.

- بلی وردک صاحب د بلی خوا د پوهنتونونو د تجهیزاتو او کتابونو د چاپولو په برخه کی د عالی تحصیلاتو د وزارت سره د نړیوال بانک له

خواه ۵۰۰۰۰۰۰۰ دالر مرسته شوی ده آیا د دغو پیسو څخه تاسو د کتابونو چاپولو په برخه کی کټه اخیستی ده او که څنگه؟

ځواب: متأسفانه تر اوسه پوری مور د بانک جهانی د پیسو څخه استفاده ندی کړی. پروسه کال مور یو پیشنهاد وکی، چی بانک

جهانی دا ومنله، خو متأسفانه د ځینو بروکراسیو په خاطر چاپ نشول دغه کتابونه. زما هیله او امید هم همدغه دی، چی زموږ وزارت او د افغانستان نورې وزارتخانی چی نړیوال کومکونه کوی د دغه وزارتخانو سره چی پروگرام ورته جوړ شی او دا به ډیر ډیر پر ځای کار وی، که د نړیوال بانک د پیسو څخه د نورو برخو تر څنگ، د درسی کتابونو د چاپ په هکله استفاده وشي، دا به ډیر پر ځای استفاده وی. دغه پیسی د همدی د پاره ور کول کیږی دغه وزارت ته، چی کیفیت د تدریس جگ کړی او بهترین وسیله د کیفیت د درس د جگولو د کتابونو چاپ دی.

- بلی آقای وردک آیا کتابهای که از سوی وزارت چاپ میشود فقط در اختیار مراکز تحصیلات عالی دولتی قرار میگیرد؟ یا که مراکز

تحصیلات عالی خصوصی هم میتوانند از اینها استفاده کنند یک بخش؟ و بخش دیگر آیا در دیگر کتاب خانه ها به فروش میرسند یا خیر؟

ځواب: کتابهای را که ما تا اکنون چاپ کرده ایم، بخش اعظم اینها به کتابخانه های پوهنتون های دولتی قرار گرفته و پوهنتون های که پوهنځی طب دارند به مثل پوهنتون طبی کابل، پوهنتون بلخ، هرات، قندهار، پکتیا، خوست و ننگرهار والبیرونی. در افغانستان درین اواخر یک سلسله پوهنځی های طب و پوهنتون های خصوصی هم ایجاد شده که ما دو سه جلد هر کتاب را به همین پوهنځی های طب خصوصی هم در اختیار آنها میگذاریم. چون همان جا هم داکتر تربیه میشود، مثلاً حتی در بعضی ولایات افغانستان در بلخ، هرات، قندهار، در خوست هم پوهنځی های طب خصوصی وجود دارند، ما همراهی آنها هم کاری میکنیم. ما از هیچ کس یک پول هم نگرفته ایم و بطور رایگان به تمام اینها در اختیار این ها قرار میگیرد. در پهلوی این ما به یک سلسله ارگان های دیگری هم یک، یک نمونه کتاب را میدهیم، مثلاً وزارت صحت عامه، یک سلسله شفاخانه های افغانستان مانند چهارصد بستر، به اکادمی علوم یک، یک نمونه این کتابها را روان میکنیم، یک سلسله موسسات دیگری را، منتها به شکل نمونه.

- بلی وردک صاحب که په آخر دا راته وویاست آیا دغو کتابونو مؤلفینو د پاره هم ستاسو وزارت له خوا کوم امتیاز ورته ورکول کیږی که

څنگه؟

ځواب: په افغانستان کی سیستم داسی دی چی یو استاد کتاب چاپوی، کتاب لیکي د هغی د علمی رتبی د پاره یو ضرورت دی او که دا کتاب د انسجام امور اکادمیک لخوا تأیید او منظور شی، دی یو علمی رتبه اخلي، دا یو امتیاز دی. زموږ لخوا نه دوی ته فقط پنځوس جلده کتابونه ور کول کیږی منحیث تشکری. دوی ته هیڅ نوع پیسی مور نه دی ور کړی.

- د عالی تحصیلاتو په وزارت کی مشاور او اداری متخصص محترم داکتر یحیی وردک څخه یو دنیا مننه چی په ډیره حوصله مندی سره یی

زموږ او د اوردونکیو پوښتنی ته ځواب ورکی.

ځواب: ستاسو څخه هم یوه نړی مننه چی زه مو دلته سندیو ته راوبللم او په دغه موضوع کی زما غږ او د محصلینو غږ او د کارپوهانو غږ

مو خلکو ته ورسوله.